

Националниот превентивен механизам на ден 23.05.2017 година спроведе последователна ненајавена посета на Затворот Куманово. Посетата беше спроведена во рамки на мандатот и надлежностите кои произлегуваат од Факултативниот протокол кон Конвенцијата против тортура и друго свирепо, нечовечко или понижувачко постапување или казнување и Законот за народниот правобранител.

Националниот превентивен механизам на 19.12.2014 година има спроведено редовна посета на Затворот Куманово, за што изготви Посебен извештај со соодветни констатации и препораки, кои беа доставени до управата на оваа казнено поправна установа и до Управата за извршување на санкциите при Министерството за правда на Република Македонија.

При последователната посета, во состав на тимот на Националниот превентивен механизам беа вклучени и надворешни соработници, претставник од Здружението на психијатри и претставник од Комората на психолози на РМ. Целта на последователната посета е утврдување на степенот на спроведување на препораките од Посебниот извештај на НПМ за спроведената посета на крајот од 2014 година и идентификување на можни ризици заради спречување на тортура или друг вид на сурово, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

Установата располага со сместувачки капацитет за 200 осудени лица и за 50 лица кои издржуваат мерка притвор. Во моментот на последователната посета, во КПУ Затвор Куманово имаше регистрирано 142 осудени лица, 14 притворени лица сместени во притворскиот дел, и 9 лица кои до денот на посетата од страна на тимот на НПМ беа во бегство.

Националниот превентивен механизам при посетата се фокусираше на утврдување на степенот на имплементација на препораките дадени во Посебниот извештај од редовната посета која се спроведе на крајот на 2014 година, изготвен на 23.03.2015 година, во насока на подобрување на состојбите и елиминирање на недостатоците и ризиците кои би можеле да доведат до тортура или друго сурово, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

Националниот превентивен механизам, од увидот во материјалните услови на притворското одделение констатираше дека состојбата со системот за повикување е непроменета, поточно за време на последователната посета НПМ тимот утврди дека системот за повикување (алармите) во ниту една од просториите се уште не беше функционален, така што притворените лица се приморани со тропаче на вратите да

алармираат кога имаат потреба, за да воспостават комуникација со вработените од Секторот обезбедување.

При првата посета, Националниот превентивен механизам даде препорака до Управата на Затворот да преземат активности за да се заштити просторот за прошетки до притворскиот дел од надворешни временски непогоди, со што притворените лица ќе можат непречено да го користат и при лоши временски услови. Од извршениот увид при последователната посета, НПМ констатира дека просторот и понатаму е незаштитен, поради што во ситуации кога има неповолни временски услови на притворените лица им е оневозможено и отежнато остварувањето на правото на прошетка и чист воздух.

При првата посета беше дадена препорака до Затворот да овозможи непречено користење на водата, како за пиење, така и за остварување на физиолошките и хигиенските потреби и доволно загревање на просториите согласно утврдените меѓународни стандарди. Во последователната посета, од увидот во просториите во кои се сместени осудените лица и во притворските простории, како и од разговорите со притворените лица и осудените лица, Националниот превентивен механизам констатира дека и понатаму не е решен проблемот со недостатокот на доволен количество на вода во Затворот Куманово за нормално функционирање на установата. Токму од таа причина, во затворските простории беше забележително масовно користење на пластични шишиња наполнети со вода.

Во однос на затоплувањето на просториите, со оглед на фактот што посетата се спроведе во мај, кога е топло и не е грејна сезона, НПМ единствено се информираше од исказите на осудените и притворените лица кои истакнаа дека установата и понатаму има проблем со затоплувањето во зимскиот период, што значи дека и понатаму не е постапено по дадената препорака од страна на НПМ во делот на затоплувањето на просториите.

При првата посета НПМ-от констатираше дека има мешање на категориите на осудените лица, па во таа насока упати препорака до Управата на затворот да се преземат итни мерки со кои ќе се ограничи мешањето на категориите на осудените лица, како и остварување на третманот со кој се имаат стекнато истите. Од спроведената последователна посета во Затворот Куманово, беше констатирано дека и натаму останува нерешен проблемот со мешањето на категориите на осудените лица коишто не се соодветно класифицирани и распоредени во простории, земајќи ги предвид тежината на стореното кривично дело, определената кривична санкција, како и останатите податоци кои се ценат при класификација на осудените лица.

НПМ Тимот при првата посета даде препорака, Секторот за ресоцијализација да воспостави однос кон осудените лица со почитување кон нив, како и да ги мотивира и поддржува лицата лишени од слобода во делот на подобрувањето на личноста и намалувањето на можноста од повратништво. Националниот превентивен

механизам од последователната посета од разговори со осудените лица, како и со еден од воспитувачите во Затворот констатира дека во однос на спроведувањето на процесот на ресоцијализација, поради малиот број на воспитувачи и недостатокот на вработени лица во овој Сектор, процесот се спроведува единствено на начин на кој воспитувачите спроведуваат индивидуални разговори и тоа најчесто на барање и инсистирање на осудените лица. Поради големиот број на осудени лица и неможноста да се постигне да се посвети внимание на секое лице посебно, практично не се спроведуваат индивидуални и колективни третмани.

Националниот превентивен механизам при спроведената последователна посета на Затворот Куманово, покрај тоа што посвети посебно внимание на оцена на спроведување и имплементација на дадените препораки од извештајот произлезен од редовната посета, изврши увид и во нови состојби, преку кои би можеле да се идентификуваат можни ризици заради спречување на тортура или друг вид на сурово, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

Од спроведените разговори со притворените лица, Националниот превентивен механизам констатира дека притворените лица генерално се задоволни од третманот на Секторот за обезбедување и од останатите извршители во Затворот Куманово, задоволни се од храната во Затворот и квалитетот и количеството на истата, немаат замержки во однос на остварување на своите права на контакт или посета од семејството или пак, правата кои ги уживаат согласно куќниот ред на казнено-поправната установа, па како најголеми проблеми ги потенцираат проблемот со недостатокот на вода и загревањето на просториите во зимскиот период. Исто така, дел од осудените лица од муслиманска вероисповед изразија незадоволство поради храната која се служи во Затворот Куманово, која според нив не е адаптирана на нивниот начин на исхрана.

Голем дел од осудените лица се пожалија во однос на правото да поднесат претставка или поплака во сандачето поставено од Народниот правобранител, истакнувајќи дека истото е поставено на сосема непогодно место, односно се наоѓа веднаш пред стаклениот пулт каде што се сместени службените лица од Секторот за безбедност. На овој начин осудените лица при секое поднесување на претставка во сандачето се изложени на директен надзор од затворската полиција со што се оневозможува правото на анонимност и приватност при поднесување на претставката и истите лица би можеле да имаат понатамошни проблеми за време на издржување на нивната казна.

Народниот правобранител – Национален превентивен механизам и за време на редовната посета реагираше во однос на поставеноста на сандачето за поднесување претставки и поплаки, барајќи истото да биде преместено на соодветно место кое ќе гарантира анонимност на осудените лица, меѓутоа изразува загриженост што и понатаму се наоѓа на истото место, поради што укажува и бара да биде постапено по укажувањето и сандачето да биде преместено на соодветно место.

За разлика од редовната посета спроведена на 19.12.2014, кога најголемиот дел од осудените лица изразија незадоволство од малиот број на работно ангажирани осудени лица во Затворот Куманово, за време на последователната посета како од разговорите со лицата, така и од увидот во документацијата која ја изврши, Тимот на НПМ констатира дека е постапено по дадената препорака да се ангажираат работно сите оние лица кои се способни за физичка активност и работење, со што ќе им биде посполнето времето за време на издржување на казната затвор.

Како резултат на реализираната посета Националниот превентивен механизам подготви извештај, во кој ги констатираше состојбите и даде соодветни препораки упатени до Управата за извржување на санкциите и до директорот на Затворот Куманово, со цел да се елиминираат ризиците и недостатоците.